

**RUEDIGER
DAHLKE**

Irmgard Baumgartner

ZVÍŘE JAKO ZRCADLO LIDSKÉ DUŠE

O dokonalém spojení člověka se zvířetem

C PRESS

Zvíře jako zrcadlo lidské duše

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

Ruediger Dahlke, Irmgard Baumgartner

Zvíře jako zrcadlo lidské duše – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Ruediger Dahlke

Irmgard Baumgartner

ZVÍŘE
JAKO ZRCADLO
LIDSKÉ DUŠE

O dokonalém spojení člověka se zvířetem

CPress
Brno
2018

Zvíře jako zrcadlo lidské duše

O dokonalém spojení člověka se zvířetem

Ruediger Dahlke
Irmgard Baumgartner

Překlad: Dagmar Sklenářová

Jazyková korektura: Kateřina Štáblová

Sazba: Jan Bazala

Obálka: Pavel Ševčík

Odpovědný redaktor: Ivana Auingerová

Technický redaktor: Radek Střecha

Original title: Das Tier als Spiegel der menschlichen Seele by Ruediger Dahlke and Irmgard Baumgartner

© 2016 by Wilhelm Goldmann Verlag, a division of Verlagsgruppe Random House GmbH, München, Germany.

Translation © Dagmar Sklenářová, 2018

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN tištěné verze 978-80-264-1882-5

ISBN 978-80-264-1934-1 (1. zveřejnění, 2018)

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Vydalo nakladatelství CPress v Brně roku 2018 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 31 820.

© Albatros Media a. s., 2018. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

Obsah

Část 1

Ruediger Dahlke: Zvířata po našem boku

Moje zkušenosti s dvojnožci a čtyřnožci	10
Úzké vztahy k osobnostem zvířat	14
Komunikace skrze duši	21
Zneužívání ve jménu církve a konzumu	27
Zvířata jako šance a pomocníci	32
<i>Děti a jejich zvířecí průvodci. . . . .</i>	<i>32</i>
<i>Zvíře jako terapeutická podpora. . . . .</i>	<i>35</i>
Společně se vyvíjet, nikoli žít na účet zvířat	44
Nazrál čas k dalšímu kroku	48

Část 2

Irmgard Baumgartner: Nový pohled na nemoc a zdraví domácích zvířat

Moje cesta veterinářky	54
Celostní pohled na nemoc, zdraví a léčbu.	58
Příklady z mojí klientské praxe	63
<i>Poruchy rovnováhy u psa Benna a zklamané sny jeho majitelky Franzisky . . . . .</i>	<i>64</i>
<i>Hyperfunkce štítné žlázy u kočky Lotty a Kristinino přestěhování. . . . .</i>	<i>67</i>
<i>Záněty kloubů feny Včelky a otázka Markusovy samostatnosti . . . . .</i>	<i>71</i>

<i>Zelený zákal kočky Betty a Magdalenin rozvod. . . . .</i>	76
<i>Epilepsie feny Belly a velké starosti o Kláru. . . . .</i>	79
<i>Astma kočky Andělky a společný život Terezy s Gerdou. . . . .</i>	82
<i>Záněť slinivky u kočky Rosi a počátek Jasmíniných studií. . . . .</i>	88
<i>Trávicí problémy kocoura Attily a Danielovy potíže v práci . . . . .</i>	94
Co nám říkají příběhy nemocných domácích zvířat?	98
<i>Jednota veškerého bytí. . . . .</i>	99
<i>Bezpodmínečná láska . . . . .</i>	103
<i>Vědomí zvířat. . . . .</i>	105
<i>Když onemocní domácí zvíře. . . . .</i>	109
Převzít zodpovědnost.	115

Dodatek

Poznámky.	120
Adresy.	122
Dílo Ruedigera Dahlkeho	123
<i>Výběr z knih vydaných v němčině . . . . .</i>	123
<i>Výběr z knih vydaných v češtině. . . . .</i>	124

Děkuji Margit za všechny kočky, jejichž životy jsme společně sdíleli – od Gustlbergera a Gandlmayra přes Lucy a Lissy, Lolu a Lilly až po Neveho. Ritě děkuji za to, že jakožto milovnice psů přijala naše kočky Lilly, Lunu a Moritze, a děkuji i všem lidem, kteří se na svoje zvířata spoléhají stejně jako ona na ně. Irmgard Baumgartner patří moje velké díky za tuto důležitou knihu, která může v obecném povědomí o vztahu člověka a zvířete tak mnohé změnit.

Ruediger Dahlke

Tuto knihu s vděčností věnuji svojí přítelkyni Barbaře Bast.

Ruedigera Dahlkeho jsem během naší spolupráce poznala jako výjimečně čestného, férového a přátelského člověka. Za to bych mu na tomto místě ráda ze srdce poděkovala. Za podnět ke spolupráci s ním vděčím Mariettě Anton. Právě ona mě povzbudila k tomu, abych svůj rukopis poslala panu Dahlkemu.

Všem majitelům zvířat, kteří mi otevřeli svoje srdce, pak velmi děkuji za důvěru.

Zvlášť děkuji Theophanu Beierlemu za to, že mi ukázal cestu. Díky patří i mojí důvěrné přítelkyni Wilmě Manhart, která mi v době, kdy kniha vznikala, byla výbornou rádkyní a trpělivou posluchačkou v každé denní i noční době. Svým dlouholetým přítelkyním Christině von Zallinger, Coroline del Valle a Sabine Kellner pak děkuji za to, že mi zachovaly svoji přízeň a vždy mi byly připraveny pomoci. Sylvii Ritzer pak vyslovuji dík za její velké ocenění mojí práce homeopaty. Axelu Stoltenhoffovi děkuji za jeho trvalou víru v moji nekonvenční cestu a za jeho pomoc při korektuře knihy. Také svým přátelům Brigittě a Güntheru Hansbauerovým a Inge a Wolfgangu Kindlerovým z celého srdce děkuji za jejich trvalou podporu a za jejich neúnavnou ochotu podporovat mě. Zvláštní dík náleží Michaelu Eisenmannovi, který mi byl v rámci mého osobního vývoje cenným rádcem a společníkem na nastoupené cestě.

V neposlední řadě je mi velkou ctí jmenovitě poděkovat spolupracovnícům z nakladatelství Goldmann, jimiž byly Caroline Colzman a Christine Stecher. Přátelská a otevřená bytost paní Colzman učinila z naší spolupráce sérii příjemných setkání, paní Stecher pak svojí vynikající prací při lektorování knihy našemu dílu dala punc úplnosti.

Všem ostatním přátelům, kteří zde nebyli jmenováni, srdečně děkuji za jejich neochvějnou důvěru ve mně a v moji práci.

A konečně na tomto místě vzpomeňme na všechna užítková zvířata, kteří kvůli naší nevědomosti musejí snášet tolik utrpení.

Irmgard Baumgartner

Část 1

Ruediger Dahlke

Zvířata po našem boku

Moje zkušenosti s dvojnožci a čtyřnožci

Zvířata byla od počátku součástí mého dětství. První návštěva zoo mě přiblížila depresi víc než cokoli jiného, co jsem byl nucen vidět později. Věznění zvířat mě rozesmutňovalo. Cítil jsem jejich rezignaci a to bylo strašné. Šokovala mě zejména skutečnost, že zodpovědnost za utrpení zvířat ulpěla jednoznačně na nás lidech. Když jsem později poprvé pohlédl přes tlustou skleněnou stěnu do očí gorile, cítil jsem, že se na mě dívá stejně nechápavě jako já na ni. Dodnes nedokážu pochopit, proč lidé bezohledně zavírají zvířata do klecí prostě jen proto, aby je mohli pozorovat, tedy pro zábavu.

Navzdory zděšení mě to však ke zvířatům v zoo jako dítě táhlo, vzpomínám si na slona Shantiho a na hrocha jménem Boulette, kteří mě fascinovali především kvůli tomu, že mohli nadělat spoustu nepořádku, což bylo u nás doma nemyslitelné. „Umyl sis už ruce?“ Tak zněla otázka, kterou jsem od dětství dostával během života pravděpodobně vůbec nejčastěji, přičemž bylo komické, že za obzvlášť špinavá, a tím i za obzvlášť nebezpečná platila právě zvířata. Kontakt s nimi vedl pokaždé k onomu napomenutí, jakkoli jsem většinou právě tehdy necítil vůbec žádnou potřebu se mýt. Zpětně jsem si jistý, že jsem se o ruce mnohých lidí ušpinil nepoměrně víc než při kontaktu se všemi zvířaty, která jsem měl rád a kterých jsem se proto také chtěl dotýkat.

Zvířata si smíme pohladit, zatímco u lidí je něco takového nanejvýš podezřelé. S našimi bližními je to stejné jako se sochami či s jinými exponáty v muzeu: Pokud se jich dotkneme, ihned se spustí alarm. Jen v případě, že je někdo velmi nemocen, můžeme ho nebo ji pohladit po tvářích nebo vzít za ruku. A ačkoli se ani přitom již necítíme zcela přirozeně, můžeme také spontánně pohladit po hlavě velmi malé děti, projevit se vůči nim stejně jako vůči domácím mazlíčkům. Zdrženlivé chování ve vztahu k druhým

možná souvisí se skutečností, že ve třetím až čtvrtém roce života se rozvíjí naše sebe-vědomí, které typická domácí zvířata vůbec nemají. Vědomí sebe sama ovšem naproti tomu bylo prokázáno u mnoha jiných zvířat, a to často i u takových, u nichž bychom to vůbec nečekali, jako jsou například košatky (orky), delfíni, nebo dokonce straky: Ti všichni jsou schopni poznat – podobně jako my – svůj obraz v zrcadle. Stejnou schopnost mají přirozeně i lidoopi.

Děti a domácí zvířata k nám jako jediní přistupují s onou bezvýhradnou otevřeností, která není zatarasena ani „jástvím“, ani působením *ego*; nevybudovali si – nebo dosud nestačili vybudovat – žádné umělé hranice, z jejichž existence je živeno naše *ego*. A stejně jako ve mně *coby* v medikovi vzbudily vždy děti soucit rychleji než dospělí, podařilo se to zvířatům ještě rychleji a trvaleji. Vnímám je a stále vnímám jako vydané nám lidem; máme za ně tudíž zodpovědnost.

Byl jsem velkoměstské dítě žijící v Berlíně, takže svět zvířat netvořil součást všedních dnů naší rodiny, snad kromě toho, že jsem si toužebně přál poníka – a dostal jsem křečka zlatého. Nového společníka jsem pokřtil Mucki a při každé příležitosti jsem ho osvobozoval z jeho klece, kterou jsem se pro něho snažil zařídit co nejpřirozeněji a nejpřípadněji. Klec přitom představovala pouze křečkovu ložnici, neboť ve skutečnosti žil Mucki se mnou volně v pokoji. Učil jsem Muckiho spoustu drobných věcí, které však po určité době – jak se zdálo – najednou zapomněl, takže jsme museli začínat zase od začátku.

Když jsem později ve škole slyšel, že se křeček zlatý nedožívá vysokého věku, prudce jsem protestoval. Matka mi podala vysvětlení: Pra-Muckiho po jeho smrti už dvakrát vyměnila za navenek podivuhodně podobné zvíře, aby mě ušetřila bolesti. Jak útlocitné a jaká škoda zároveň! Smrt staříčkému domácímu zvířete by pro dítě představovala vůbec nejpřirozenější přiblížení

tomuto – zpravidla tak potlačovanému – tématu. Myšlenka, že by bylo možno starého mrtvého křečka vyměnit za mladé zvíře, mi tehdy byla tak cizí, že jsem pokaždé přemýšlel pouze nad nevysvětlitelným propadem Muckiho schopností. Tak daleko, abych postřehl změnu, mi můj cit nedovolil zajít: Jako dítě jsem byl přesvědčen, že se bavím s Muckim a že mu dokážu porozumět.

Později se mi dostala do rukou kniha pro mládež od H. W. Smolika, *Tierfreund in Not (Zvířecí přítel v nouzi)*, která se pro mě stala doslova biblí a pod jejímž vlivem jsem rozvíjel fantazie o osvobození zvířat, které však nakonec vždy ztroskotaly na realitě. Postupně mi začalo být jasné, že drtivá většina „zachraňovaných“ zvířat by vůbec neměla šanci přežít, pokud by dostala svobodu uprostřed velkoměsta.

Později mě zase stále znovu provokovalo utrpení zvířat – od trápení oslů na souostroví Santorin po vlastní zážitky spojené s jízdou na koni ve studentských dobách na vysoké škole v Texasu. Jízda na koni pro mě byla tak důležitou a milovanou činností, že jsem od počátku vůbec nepoužíval uzdu, jeníž vložení do huby koně mohlo zvíře týrat. Když můj bratr Jürgen Krakow začal o mnoho let později jezdit překážkové dostihy bez použití uzdy, jen s takzvanou uzdečkou (udidlo bez kousací části), a někdy dokonce i vyhrál, byl jsem na něho hrdý, připadalo mi to báječné. Povzbudil jsem ho, aby o tom napsal knihu, pro kterou jsem posléze našel vydavatele – sám jsem autorem předmluvy.¹

Vztah ke zvířatům považuji za důležitý pro každého člověka, a zejména pro každé dítě – přirozeně se však musí jednat o nenásilnou sounáležitost. Zde se také nabízí otázka, jak to máme se zvířaty jako se zdrojem potravy. Dnes nedokážu říci, do jaké míry souvisí moje dávná averze vůči masu a rybě na talíři s láskou ke zvířatům, kterou pociťuji, v každém případě jsem však nikdy nechtěl jíst svoje přátele. Moje matka na tom však ze strachu, že budu

trpět nedostatkem bílkovin, sice zřídka, avšak důsledně trvala. Berlínské uzené sledě, tehdy nejdostupnější zdroj bílkovin, se pak objevovali na našem stole častěji, čímž dále prohlubovali moji averzi. Když jsem později po krátké období musel jíst obzvláště mnoho masa kvůli úspěchům ve sportu, svůj vztah ke zvířatům jsem potlačil a se zaťatými zuby překračoval svůj stín, protože jsem chtěl vítězit, získávat poháry. Jakmile moje sportovní kariéra skončila, ihned jsem přestal jíst maso a nadále se stravoval – jakkoli ne přísně – vegetariánsky.

Návštěva velkokapacitních jatek, kterou jsem povinně uskutečnil v rámci studia, se pro mě stala hororovou zkušeností a posílila mě ve vědomí, že my lidé činíme zvířatům velké bezpráví. Rozhodným způsobem jsem se přiklonil k vegetariánské stravě – také pod vlivem rozmanitých indických guruů, na prvním místě Makarišiho. Všichni tito učenci spojovali spirituální pokroky s vegetariánstvím.

Když jsem později vedl semináře o psychosomatice, apeloval jsem na účastníky, aby se s ohledem na zvířata a z humanitárních důvodů rovněž stravovali vegetariánským způsobem, přičemž jsem v hotelech, kde se semináře konaly, vždy prosadil zařazení odpovídajícího vegetariánského menu na jídelní lístek. Mnozí mojí rady následovali, zejména pokud se u mě vzdělávali dlouhodobě.

Úzké vztahy k osobnostem zvířat

Když se výklad obrazů nemoci, popsany v knihách *Nemoc jako cesta* a *Nemoc jako symbol* (viz Dodatek), začal stávat stále populárnějším a když se symbolická souvislost mezi tělesnými a duševními symptomy stále více ukotvovala ve všeobecném povědomí, začal jsem být stále častěji dotazován na obrazy nemoci u zvířat. Nabízely se zde podivuhodné paralely mezi zvířaty a jejich majiteli. Hluběji jsem se však tematikou nezabýval, neboť jsem byl víc než zaneprázdněn obrazy nemoci u svých lidských pacientů. Pokud se však opíráme o filozofii *zákonů osudu*, brzy zjistíme, že v rámci univerza, kde všechno souvisí se vším, se v úzkém vztahu nacházejí i domácí zvířata a jejich majitelé, že si v mnohém navzájem odpovídají a navzájem sebe samé zrcadlí. Stejně jako symptomy dětí mají často co do činění s rodiči a přinášejí poselství jejich duši, není tomu jinak ani ve vztahu zvířat a jejich majitelů. Uvedené téma jsem ovšem stále znovu odkládal.

Jedno je jasné: Lidé, kteří žijí společně se zvířaty, tím získávají mnohem větší možnosti sebevyjádření – nejen na konkrétní, ale také na symbolické úrovni. Místo aby učinili ze svého vlastního těla jeviště k defilování obrazů nemoci, které ozřejmují cosi ve smyslu *nemoci jako symbolu*, jsou jim k dispozici zvířata, aby za ně vyjádřila potřeby jejich duše. Domácí zvířata jsou natolik v jednotě se „svým“ člověkem, že hranice mezi oběma splývají, takže zvířata lidská témata a problémy v krizových situacích přijímají za vlastní a jako taková je také prožívají. Uvedená skutečnost je přirozeně dále posilována v situacích existenciálních krizí, kdy se emoční a duševní tlak v nitru jedince umocňuje.

Skutečnost, že mezi lidmi a jejich domácími zvířaty existuje zvláštní vztah, který se odráží také na rovině obrazů nemoci, se mi jasně ozřejmila prostřednictvím dvou osobních zkušeností, které se mě i mojí rodiny hluboce dotkly.

Naše dcera Naomi se narodila s Downovým syndromem a s těžkou srdeční vadou. Srdeční komory měla propojené otevřeným, takzvaným AV kanálem, mitrální chlopeč byla navíc nedostatečně vyvinutá. Po desetihodinové, životně důležité operaci se sice podařilo srdeční vadu zkorigovat, v důsledku zákroku však Naomi začala trpět výraznou hemolýzou, rozpadem červených krvinek. Vyhledky na úspěch další naléhavě nutné operace byly ještě horší než v případě prvního zákroku. O možnosti, že by Naomi při operaci mohla zemřít, jsme si sice se ženou neřekli ani slovo, nicméně jsme cítili největší možné obavy a snažili jsme se zbavit všech možných povinností a závazků, abychom tu mohli být zcela pro ni. Moje paní proto mimo jiné svěřila sekretářce starost o plánovanou sterilizaci naší kočky Lissy. Termín zákroku byl přitom naplánován krátce před Naominou druhou operací. Lissy při rutinním zákroku zemřela. Zdrčený veterinář, který věděl, že – na rozdíl od běžné vesnické klientely – považujeme svoje zvířata za téměř stejně důležitá jako lidské bytosti, a který si Lissyinu smrt nedokázal vysvětlit, přistoupil k pitvě. Následně osobně přišel k nám a podal nám zprávu o srdeční vadě, kterou Lissy trpěla, jež však nebyla v této formě u zvířat dosud vůbec popsána: Jednalo se o velký AV kanál, a zejména o téměř zcela chybějící srdeční chlopeč. Lékaři bylo záhadou, jak mohla žít Lissy tak dlouho, a dokonce i jednou porodit. Aniž by se slůvkem dotkla podobnosti problému u Lissy a u Naomi, řekla moje žena Margit s naprostým přesvědčením: „Naomi tedy může žít.“ Jako by Lissy odešla pro Naomi. Jakkoli v přírodních vědách vzdělaná a vědecky myslící lékařská část mojí bytosti nebyla přesvědčená o kauzální spojitosti, kterou naznačovala moje žena, situace se mě přesto hluboce dotkla. A živoucí ve mně zůstala otázka: Mohou nám zvířata skutečně odejmout symptomy a obrazy nemoci, doslova se pro nás obětovat?

Zjevně to pro nás činí, a zejména na pozadí příběhů obsažených v této knize mohu dnes říci: Zvířata z nás dokážou v mnoha situacích takřka

sejmout obrazy nemoci. Na svém vlastním těle ozřejmují naše vlastní problémy snad proto, abychom si je dokázali uvědomit. Jestliže za nás zvířata přebírají a snášejí různé záležitosti, jestliže se za nás obětují, aby z nás snali určité břemeno, vzniká zde terapeutická možnost, která daleko přesahuje veškeré známé hranice. Zpětně věřím i já, že naše kočka Lissy odešla za naši dceru Naomi a svojí smrtí vyjádřila Margitiny a moje nevyřčené obavy.

Naomi přestála svoji druhou, z lékařského hlediska ještě rizikovější operaci výjimečně dobře a dnes, o více než dvacet let později, stále zůstává naším skutečným sluncem, člověkem s širokým, otevřeným srdcem v přeneseném slova smyslu.

Nakolik intenzivně dokážou zvířata na duševní úrovni „spolupracovat“ s člověkem, lze sledovat ještě na jiném příkladu, který souvisí s naší dcerou Naomi. Lucy, jedna z našich dalších koček, se jednoznačně stala Naominou oblíbenkyní. Lucy se nechávala od dcery oblékat do šatů a položit do kočárku; tolerovala i jiné, pro zvířata ne zcela vhodné hry, které Naomi právě napadly. Naštěstí Naomi není v zásadě nikdy agresivní. Přesto jsme se často podívovali nad tím, co všechno se sebou Lucy nechává dělat, zatímco jiné kočky při podobných pokusech od Naomi rychle utekly do bezpečné vzdálenosti.

Jednoho dne utrpěla Lucy při jednom ze svých sporadických výletů do okolí těžkou nehodu. Příčně ochrnutá se dověkla na předních nohách domů. Když k nám vyčerpaná konečně dorazila, měla drápy úplně opotřebené. Nejen já a veterinář jsme zastávali názor, že ji budeme muset nechat utratit, abychom ji ušetřili dalšího utrpení. Margit, žena první poloviny mého života, ale byla proti, přičemž velmi přesvědčivě argumentovala, že lidé s příčným ochrnutím se také nenechávají utratit. Začala se o Lucy obětavě starat, pomáhala jí s pravidelným vyprazdňováním měchýře a střev. Na základě odpovídajících zkušeností s příčně ochrnutými pacienty jsem mohl svojí

ženě dávat naději ohledně pokroků při vyprazdňování. A skutečně – během oněch náročných týdnů se Lucy opět podařilo získat kontrolu nad vylučovacími orgány. Stěží jsme však dokázali pochopit, že se Lucy opět začala pohybovat vpřed, zpočátku jen kousek, zatímco se přitahovala předníma nohama, později ale byla stále více schopná dělat kroky. Lucy zjevně disponovala nesmírnou energií k vyléčení! Později jsem slyšel od jedné veterinářky, že takto intenzivní schopnost regenerace je u zvířat známou záležitostí a že se dokonce vyskytuje i u lidí – konkrétně u osmi procent případů příčného ochrnutí.

Lucy se pozvolna znovu učila správně chodit. Když ale někdy zcela zapomněla na svoje postižení a rozběhla se, břicho a zadní nohy se rychle vychýlily ze své osy. Svoje možnosti vytěžila na maximum, když se stala ještě bližší Naominou společnicí při různých hrách. Žila mnoho dalších let, než konečně jako dvacetiletá, dávno bezzubá a na speciální dietě, po dvou dnech strávených na Margitině klíně vypustila svůj život. Nechali jsme jí u známého východoněmeckého sochaře vytvořit zvláštní náhrobek v podobě bronzové kočky spící na mramorovém polštáři. Někomu se to možná zdálo přehnané. Skutečné zvláštní věci však teprve měly přijít: Na květinovém záhoně kvetl keř, před nímž jsme Lucy pohřbili, po celou zimu, navzdory sněhu a ledu. Pokud bych to neviděl na vlastní oči a nepořídil si fotografie, také bych tomu nevěřil. U žádného z jiných růžových keřů, navíc méně vystavených chladnému počasí, se přitom popsany fenomén neprojevil. Je pravděpodobné, že i ostatní psi a kočičí „páníčci“ by mohli vyprávět – pokud ne podobné, tedy přinejmenším rovněž pozoruhodné – příběhy, které by nás nenechaly na pochybách ohledně duševních schopností jejich čtyřnohých členů rodiny.

Všechny naše kočky projevovaly svým způsobem zvláštní povahu. Lolu, terapeutickou kočku, například nebylo možné dostat z čekárny, což jsem